

KARIŠKIŲ ŽODIS

Leidžiamas Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyriaus

Kaina: 3 mėn. 10 auks., 6 mėn. 20 auks.
12 mėn. 85 auks. Atskiri numeriai 80 skat.

Eina vieną sykį į savaitę.

Adresas: Krašto Apsaugos Ministerijos
Literatūros skyrius (Gedimino g-vė Nr. 19).

Nr. 21 (53)

Kaunas, 1920. m. gegužės mėn. 20 diena

II metai

Leltenantas

VYTAUTAS RIAUBA

Gimęs 1899 m. rugsėjo 9 d.

Pirmas Lietuvos Mokyklos karo la-
kūnas nupuolė beskraidydamas š. m.
gegužės 12 d. 17 val. 45 min. ir nu-
vežtas į Karo Ligoninę nuo sunkių
žalzdų mirė tą dieną 19 valandą.

Pamaldos ir laidotuvės iš Jgulos
bažnyčios gegužės m. 16 d. 8 val.

Apie tai praneša nuliūdę draugai
AVIACIJOS DALIES KARININKAI.

Karo apžvalga.

Gegužės 8 d. — gegužės 15 d.

Santykiai su lenkais. Pagal demarkacijos liniją, kaip ir paprastai, atsikartojo ištisa eilė užpuolimų lenkais mūsų sargybų ir užtvary. Lenkai tai didesnėmis tai mažesnėmis partijomis lenda į neutralinės zonos kaimus ir stačiai mūsų pusėn. Vieną kartą, kad pasiplēšus, kitą kartą tiesiog provokaciniais tikslais. Šių užpuolimų vaisiai tokie, kad kartais pakliūva mūsų karių belaisvėn, kartais mes paimam belaisvėn lenkų. Nere-tai esti nukautų ir sužeistų, dažniau iš lenkų pusės, kas ir nešėbėtina, kadangi puolancioji pusė visuomet turi didesnių nuostolių.

Lenkai neretai pasismagina leisdami įvairius gan-dus apie rengiamus žygius į Kauną, Ukmergę, bet tuom viskas ir pasibaigia. Pabaltijos valstybių ir Lenkijos klausimu sąjungininkams suskilus į dvi orientuotus, Lenkijai, bevykinant savo grobimo tikslus, visuomet grė-sià, gavus palaikymo iš vienos pusės, būti draustais iš kitos galingesnės pusės. Apskritai lenkai, ka vaiz-

duoja jų spauda, reiškia didelio nepasitenkinimo Anglų politika, kuri nemaža jiems kliūdo siekti savo tikslų.

Šį kartą visi lenkų puolimai pasikartojo Ukmer-gės — Gegužyno ruošte, kur stovi lenkų 31 pulkas. Šiuos atsitikimus peržiūrint puola į akis tai, kad lenkai mėgino persikelti per Šventąją upę. Ryztis per-žengti tokią prigimties kliūtį, reikia turėti išanksto ap-galvotą planą, siekimo vykinimą, nes nesusipratimais panašaus nuotikio jokia būdu neišaiškinsi.

Čia pateikiama paskutinio laiko atsitikimų eilė prie demarkacijos linijos:

Gegužės 8 d. mūsų žvalgas užtiko lenkus plėšian-čius gyventojus Medinių kaime, 8 kilometr. į pietus nuo Vėprių. Po trumpo susišaudymo lenkai pabėgo, palikę du sužeistus arklius, vieną vežimą, 2 šautvus ir du šinelius.

Gegužės 10 d., Šlyžių kaime, į pietus nuo Vėprių mūsų žvalgai sutikę lenkus po susišaudymo paėmė 6 lenkų kareivius belaisvėn.

Gegužės 10 d. apie 21 val. mūsų žvalgai susirė-mė su lenkų žvalgais skalčiuje apie 20 — 30 žmonių, apie Gelvainius. Lenkų pateko nelaisvėn vienas kari-ninkas.

Gegužės 11 d. apie 20 val. 10 lenkų kareivių pa-sirodė Juodžiūnų dvare, netoli Nidokų. Mūsų karių lenkai išvijo. 3 lenkai sužeisti.

Gegužės 12 d. lenkai mėgino pulti Ovseniškių kai-mą, netoli Vievio, bet mūsų žvalgų ugnimi buvo iš-sklaidyti.

Gegužės 14 d., apie 1 val. nakties 50 lenkų raite-lių mėgino persikelti per Šventosios upę, ties Bajoriš-kių kaime, netoli Zareče, bet buvo atremti.

Prieš gegužės 15 d., kuomet rinkosi mūsų Steigia-masis Seimas, lenkai platino savo kariuomenėje mintį, jog gegužės 14 — 15 d. jie turėsį paimti Kauną. Vie-vio rajone, atvykęs lenkų korpuso vadas savo prakal-boje dalims išsireiškė, kad lenkai kuogreičiausia turi pabaigti su lietuviais ir gegužės 15 d. paimti Kauną ir Ukmergę. Tuo pat laiku iš Trakų Aukštadvario, Land-varavo buvo išgabenta frontan kanuolių ir sustiprinti pėstininkų dalimis Širvintų ir Vievio rajone.

Lenkai patys jau duoda suprasti, kad pervėlu sva-joti apie žygius į Lietuvą ir žiūri tik kaip čia užlaikius nors tai, ką jau anksčiau pagrobė. Neveltui lenkai sti-prinasi dabartinėje stovėjimo linijoje ir kasa apkasų Druskininkų rajone.

Bolševikų frontas. Nesusitarus lenkams su bolševikais taikos deryboms vesti bent kiek aprime kovos bolševikų fronte vėl sukilo. Bolševikai stengiasi pabriežti, kad lenkai mirtini priešai ne tik bolševikų

valdžios, bet ir rūsų tautos ir šloj pakraipoj veda kuoplačiausią agitaciją. Raudonoji armija puolė lenkus Borisovo ir Mozyriaus kryptimi ir gavo kaikurių laimėjimų.

Bal. 25 d. lenkai Volyniuje ir Podolijoje perėjo antpuolin. Bolševikai, kurių pajėgos išmėtytos Kaukazo ir Krymo frontuose, kur jie matyt stengėsi pribaugti rusų priešbolševikines karo pajėgas, neišlaikė ir pradėjo trauktis. Lenkai ūmu laiku gavo svarbių pasisekimų. Po kelių kovos dienų jie užėmė ištisą gelžkelio liniją Žmerinką — Kasatino — Berdicev — Ovruč. Geg. 5 d. bolševikai pranešė, kad jie, lenkų spaudžiami, užėmė pozicijas dešiniajame Dniepro krante, prie įtakos Berezinos upės, apie 70 varstų, į žiemius nuo Kijevo. Kijevo rajone raudonoji armija tvirtinosi pozicijose į vakarus nuo Kijevo. Tokiu būdu Kijevui jau gresia pavojus. Lenkai skelbia, kad nuo 25. IV ligi 1. V. jie paėmė: 25,000 belaisvių, 120 armotų, 418 kulkosvaidžių, 2 šarvuotus traukinius, 2 šarvuotus automobilius, 2 tankus, 3 radiostotis. Geg. 8 d. bolševikai praneša, jog Kijevą užėmė lenkai. Berods lenkų puolimo tikslas ir buvo pasiekti Dniepro upės ir čia laikytis prieš bolševikus. Nuo Kijevo Dniepro dideliu lanku pasisuka į rytus ir šiame plote jau veikia Petliuros armija.

Kaukazo kryptimi bolševikai paėmė Derbentą, Baku ir Soči.

Krymo kryptimi bolševikai paėmė Perekojų.

V. Ltn. Urbaitis.

Karinėj spaudoj permainų laukiant.

Armiją sudaro du skirtingi elementai (gaivalai): valdantysis ir valdomasis, aiškiau tariant, vadai ir kareiviai. Jie viens nuo kito skiriasi ne tikslo (idejos) žvilksniu: jie vienam tikslui (idejai) tarnauja — ginklu valstybę gina; juos teskiria tik tarnybos paskyrimas, pareigos: vienas valdo, kitas klauso; vienas už save ir už kitus atsako; kitas tik už save; vienas moko — jo intelektas (proto išlavinimo laipsnis) aukštesnis, kitas mokoši — jo intelektas žemesnis; vienas pastovus — tarnauja armijoje visą savo amžį, kitas nuolat (kaip valstybės įstatymai leidžia) keičiasi... Gyvenimas ir tarnybos pareigos jiems atskirus reikalavimus teikia: vadas kiekvienoje apystovoj mokėk valdomajam uždavinį duoti, valdomasis mokėk visur ir visados vadu uždavinį išspręsti (padaryti). Tokiais keliais eina tų dviejų armijos elementų darbuotė. Kas jiems gali padėti savo tikslo siekti, nuolat bręsti darbuose ir teorijoje (specialiuose moksluose), taip sakant progresuoti? Žinoma karinė spauda. Ir tą spaudą šiandien jau pasiryžta taip sutvarkyti, kad ji naudingai, pasekmingai galėtų tarnauti mūsų armijos vadams ir kareiviams. Šiandien jau numatomi du mūsų karinės spaudos organai: kareiviams ir vadams. Vienas turi būti suprantamas kareiviams ir jų reikalus vaizduoti, kitas turi gvildinti ir vystyti vadams svarbius dalykus. Dabar sunku pasakyti aiškiai ir galutinai, kas ir kaip turėtų būti rašoma tuose spaudos organuose: gyvenimas nurodys ir pasakys. Manydami, kad ši ideja (siektimas, tikslas) visų bus gerai suprasta ir teigiamai įvertinta, pripažinta, plačiau jos nevystysim. Tik keliam dar kelias mintis dėl jos įvykdinimo. Daug gražių, naudingų minčių žmogus sugalvoja, bet tankiai nepajėgia jų gyvenimui įkurdinti. Nepakanka pasiryžti, reikia dar veiksmą darbą atlikti. O čia tankiai ke-

lią pastoja kliūtys, tai gamtos, tai technikos; ypač pirmą vagą varant. Bet, reikia tikėti, mums nenugalimų kliūčių nebus: mūsų armija vis bręsta, stiprėja, vis daugiau ir daugiau įgyja kurlamųjų pajėgų. Ir šiam spaudos reikalui tos pajėgos turi iškilti. Jos turi susiglausti apie savo būsimus organus, ten viena kitą pažinti, bendrai ieškoti kelių, kaip mūsų armiją sutvarkyti, kad ji technikos žvilksniu būtų pavyzdinga ir kartu valstybės neslėgtų.

Čia paskleistas mintis suglaudžiant, išeina:

1) armijai, kurią sudaro du skirtingi elementai, vieno spaudos organo nepakanka: jis atstovauti abiem kartu negali;

2) ateity numatomi du karinės spaudos organai: a) lengvas turinio — kareiviams; jis gins ir gvildens jų reikalus; b) sunkesnio specialio turinio — vadams; jo uždavinys — rišti visokias Lietuvos valstybės karinės problemas;

3) visi (vadai ir kareiviai), kas valdo plunksną, kviečiami ruošti į naują raštų darbą.

Mrc. J. L — tis.

Steigiamasai Seimas.

Svarbiausiu mūsų tautos gyvime dalyku yra Steigiamasai Seimas, svarbiausiu įvykiu — tai jo atidarymas. Ir tas įvykis turėjo būti padarytas su kuo didžiausiomis iškilėmis, kad pagerbtų ir patį besusirenkantį Seimą ir jo atidarymo dieną kaip žymiausią tautos šventę. Ir valdžia ir visuomenė tai gerai suprato, ir padarė bent Kaune — viską, kas iškilėms galima buvo padaryti.

Miestas jau iš vakaro buvo pradėta puošti. Žalumynais pasipuošė vartai, durys, langai, vietomis ištišos namų sienos. Ant stogų, iš langų, ant balkonų ėmė plevėsuoti mūsų trispalvės vėliavos. Šen ten pasirodė mūsų Vytis, tai gražiai skaisčiomis elektros lemputėmis apkašioti, tai kilimais bei tautinėmis spalvomis padabinti. Keliose vietose skersai gatvių pastatyti didžiausi garbės vartai, vis vainikais, žalumynais, vėliavomis dabinti; apkašioti, apkabinti. O jau gražiausiai padabinti miesto teatro vartai, kame pats Steigiamasai Seimas atidaromas ir daromi jo pirmieji posėdžiai.

Tečiau dangus paniūro, apsiniaukė. Per kiaurą gegužės 15 d. vis lijo ir lijo. Bet žmonės nenusimeina. Tai taip, girdi, dangus laimina Seimo atidarymo dieną: siunčia Lietuvai duonytės. Lietus daug sugadino, bet iškilmių nesulaiko. Iš pat ryto eina pamaldos visose Kauno bažnyčiose bei maldos namuos. Meldžiasi ne tik katalikai, bet ir liutėriai, ir žydai. Iškilmingiausios pamaldos senojoje Žemaičių Katedroj. Čia susirinko Steigiamojo Seimo nariai ir pati vyresnybė su laikinuoju prezidentu prišaky. Po pamaldų apie 12 val. daroma kariuomenės paroda. Vienos paskui kitų eina kariuomenės dalys: dailiai žengia karo mokykla, barškina savo sunkiomis bei lengvomis patrankomis artilerija, mirga savo ječių vėliavukėmis raiteliai ir t.t. ir t.t.

Prasliūko, perėjo kariuomenė. O ten iš kito miesto galo slenka visuomenės organizacijos. Visi skuba į 9-tos batarėjos kalną, ką tunoja virš viso miesto iškilės. Čia iškilmingai sodinama 5 ažuolai, paminėti 5 simtam metų nuo Didžiojo Vytauto gaudynės. Čia kalba valstybės prezidentas, Mažosios Lietuvos pilietis, mūsų garsus rašytojas Vydūnas, rašytojas kunigas Tumas - Vaižgantas, Vilniaus lietuvių atstovas M. Biržiška ir Socialistas liaudininkas demokratas Ysakas. Tuo Kauno iškilmės ir baigiasi.

Lygiai 6 val. vakare susirenka St. Seimo nariai ir gražiai išpuoštą miesto teatrą. Laikinasai Valstybės Prezidentas pareiškia, kad jis ir visa valdžia atsistatydina, nes dabar aukščiausia Lietuvoje valdžia, tai Steigiamasis Seimas. Po prezidento kalbos vyriausias Steigiamojo Seimo narys, kaip tai yra papročiu visame pasauly, atidaro Seimą ir tuojau pasikviečia sau į sekretorius patį jauniausį narį. Pačiu vyresniuoju nariu pasirodė, panelė Gabrielė Petkevičaitė (59 metų), sena mūsų visuomenės darbuotoja, laisvės bei mūsų teisių kovotoja ir rašytoja. Jauniausiu nariu ir gi moteriškė. Tai, rodos, pasauly dar nebuves atsitikimas, kad apskritai kokį nors Seimą atidarytų moteris. Ji, po trumpos savo kalbos, pasiūlė Seimui išrinkti pirmininką. 61 balsu į pirmininkus išrinktas krikščionių demokratų partijos narys Stulginskis, į sekretorius 62 balsais socialistas liaudininkas kapitonas Natkevičius. (Iš viso Steigiamajame Seime turi būti 112 narių). Čia Seimo pirmininkas paprašė senosios valdžios ir toliau eiti savo pareigas, kol Seimas išrinks naują valdžią.

Ir Prezidentas, ir Petkavičaitė, ir Stulginskis savo kalbose pabrėžė visą tą sunkią kovą, kurią lietuvių tauta pakėlė dėl savo nepriklausomybės, dėl to paties Steigiamojo Seimo, nurodė, kam žmonės rinko Seimą ir ko iš jo laukia.

Atidarymo dieną Seimo kalbų klausėsi daugybė žmonių, valdžia ir svetimų valstybių atstovų. Buvo perskaityta daug įvairių pasveikinimų — iš Latvijos, Estonijos, įvairių Lietuvos kampų ir t.t.

Antras ir trečias Seimo posėdis buvo pirmadienį 10 val. iš ryto ir 7 vakare. Šiuose posėdžiuose beveik visą laiką ėjo prezidiumo rinkimai. Išrinko dar 2 pirmininko padėjėju: (socialistą liaudininką daktarą Staugaitį ir krikščionį demokratą kun. Staugaitį ir 3 sekretorius (vienas krikšč. dem., vienas social. demokratas ir vienas žydas).

Tuo tarpu nutarta duoti amnestiją kai kuriems politikos prasikaltėliams, išdirbti Steigiamojo Seimo statutą, laikinąją konstituciją, patikrinti Seimo narių teises (mandatus) ir, tyrinėti neteisėtus valdžios darbus, kad nusikaltėlius teisman patraukti ir t.t. Visiems tiems darbams išrinkta komisijos. Komisijoms įsakyta kuogreičiausia dirbuotis.

Pirmadienį Seimas išklaušė neteisėtų pasielgimų Jurbarko apskrities milicijos vado majoro Štencelio, kuris nuskaudė Raudonės valsčiaus valstiečius už jų kiverčius su vietos dvarininku dėl žemės. Seimas, pasipiktino žiauriu Štencelio pasielgimu ir išrinko komisiją neteisėtiems valdžios darbams ištirti. Ta komisija turės neatidėliodama ir minėtą blaury atsitikimą ištirti.

Savanorių dainelė.

Ilgai kentusi žiaurią vokiečių atėjūnų priespaudą, mūsų tėvynė, galop lengviau pradėjo atsikvėpti.

Lietuvis gerai patyręs visus svetimųjų glamonėjimų „malonumus“, išstolo jų kratosi ir nori būti laisvu nepriklausomu savo Tėvynėje šeimninuku.

Bet štai ir vėl baugūs gandai sujūdino Lietuvos sodžių: Lietuvos laisvei grėsia naujas pavojus. Pranešėjas už pranešėjo, kvieslys už kvieslio ragina, šaukia mūsų jaunuolius stoti į kariuomenės eiles; ragina eiti tėvynės ginti nuo priešų, vaduoti ją iš po sunkios prispaudėjų letenos.

Išgirdo Lietuvos sūnys tąjį balsą, kuris juos šaukė prie ginklo tėvynės laimės apginti. Pabudo lietuvyje senovės karžygių dvasia, kurie pametę savo sodybas skubėjo į mūšį su svetimšallais — pavergėjais...

Gražus rudens vidudienis. Debesėliai laminėliai, nuo saulės spindulių pabalę, akį veria.

Zallasai pušynėlis slubuonėlis, vėjeliui pučiant, savo numylėtą daifną niūniuoja.

Žmonellai apsidirbę laukuose, turėdami dabar, gražaus laiko, važiuoja įvairiomis prekėmis vežini miestan. Mieste jie mato nepaprastą reginį: čia senutė motinėle verkia apsikabinusi savo sūnelį, matyti, ar tai į tolymą kelionę išleisdama, ar kur kitur... Ten mergelė lelijėlė nuliūdusiu, bet įtikinančiu balsu tvirtina:

— Lig pasimatymo! — matyt, ji tvirtai tiki, kad jos numylėtasis bernelis dar grįž. Čia ir vėl senelis drebėdamas sako:

— Sūnau, būk ištikimas valdžiai, tarnauk ištikiškai, tai žemės gausime, juk pats matai, kaip skaudžiai mus kiti išnaudoja.

Toliau, dar daugiau visokių kalbų, atsisveikinimų, paguodų...

— Kas tai būtų? — klausinėja viens kito atvažiusieji žmoneliai, teiraujasi, žingėdauja.

Galų gale susekta teisybės kamuolėlis, — tai mūsų savanorių būrys traukia kariuomenėn savo tėvynės ginti; mūsų laisvės sargai, ruošdamiesi kovon už gimtąjį kraštą, atsisveikina su savo gentimis, su pažįstamais. Žmonės nerimsta, veržiasi, iriasi ten artyn prie to rausvojo namelio, kur kalbėtojai vienas po kito ramina liekančius senelius ir tikina, kad visi savanoriai grįž sveiki, linksmi su pergalės vainikais ir kryžiais ant krūtinės už narsumą.

Kalbėtojai nenuramina minios, — ten dar merguzėlė verkdama spaudžia ranką, gal paskutinį kartą, savo mylimajam, čia motutė sengalvėlė apsiašarojusi glaudžia prie savo skausmo apimtos krūtinės vienu turtį sūnelį.

Bernelių dobilėlių veiduose spindi kokis tai nuliūdymas, vienas kitas iš jų braukia nuo skaistaus savo veido gailią ašarėlę, kitam ji nejučiomis nurieda žemėn...

Bet štai... galingu balsu kaž iš kur atsiradęs būrys jaunuolių užtraukia mūsų tautos dainą. Minia sudrebėjo... Mūsų jaunuolių veidai staiga prašvinta, kokis tai nepaprastas jausmas, matyt, užgavo jų širdis, kokia tai nežinoma jėga pradėjo juos drąsinti.

Netrukus suskamba nauja melodija, nauja daina. Minia ir vėl subruzdą... Iš jaunų krūtinų pasigirdo skardus didvyriškas balsas: Petys gi į petį, na vyrai, kas galit, — sustoję į darbą už mylimą šalį: — prikelkime Lietuvą mūsų!.

Paskutinių dainos žodžių skardus aidas nuskambėjo toli, toli per laukus, kalnus, gojus... Minia užžavėta... Jaunuolių veiduose suspindėjo kokia tai nepaprasta galybė, narsumas, drąsa. Daina užgavo jų jautrias širdis. Bernužiai šią valandą jautės nepergalimais. Visų veidai pasidarė rimti, pilni kieto pasiryžimo, jie pajuto tą jėgą, tą balsą, kuris jų bočius šaukė į kovą, juose suspindo toji tėvynės meilė, kuria gyveno jų bočiai.

Paskutinis Sudievl.. ir jaunuoliai susėdę vežimuosna, iškeliavo ten, kur juos šaukė suvarginta tėvynė...

Diena slenka galop. Žmoneliai skuba namon, savo bakūžėlėsna. Jau ir vakaras. Parauodo debesėliai-lakūnėliai, buvę pirm balti, kaip sniegas. Ar nusigando jie saulelės-gaivintojėlės? O gal jie džiaugiasi, kad mūsų jaunuoliai suprato tėvynės balsą?..

Temsta raudoni debesėliai, žemę juosia juodi nakties šešėliai...

Bet... kas čia?!.. kas čia skamba?! — Dainelė — mūsų lietuviška dainelė! — Tai savanoriai dainuoja kelyje.

Lietuvos Steigiamasis Seimas, reikšdamas Lietuvos žmonių valią, proklamuoja esant atstatytą nepriklausomą Lietuvos valstybę kaip demokratinę respubliką, etnologinėmis sienomis, ir laisvą nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitom valstybėm.

Rezoliucija Steigiamojo Seimo vienu balsu priimta.

1920 m. gegužės mėn. 15 d.

Švelniai užgavo ji mane klausą, rodos, kad priglaudė kas mane prie karštos krūtinės ir meiliai glamonėjo...

Iš kur tu atsiradai, dainele, kas tave pagimdė, kas tave užaugino?! — Gal dičponio kambariuose, gal karaliaus rūmuose?

— Oi ne! — Aš gimiau jautrioje lietuvių artojo krūtinėje; mane užaugino švelnūs seselių audėjelių balseliai, ir dabar aš užaugus, išbujojus skrajojū po žalius rūtelių darželius, po lygius laukelius, kartais aplankau ir tankiąją girę.

Plaukia daina iš jaunų krūtinų mūsų draugų-savanorių. Vėjelis neša jos aidą toli, toli už liekno pušynėlio, už Nemuno-tėvužėlio, už aukštų kalnelių, už smiltinėlių...

Skamba mūsų brolių daina ramina nuvargintą lietuvių krūtinę, teikia nerimstančiai sielai saldaus ramumo.

Ir gimsta sieloje pasididžiavimas, jog neįstengė užgniaužti mūsų dainelių geležinė žiauriųjų atėjūnų ranka, džiaugiasi, kad neužsalo mūsų jaunuolių krūtinėse prisirišimas prie savųjų dainelių-dainužėlių.

Ir kas būt mus ramines, kas būt mus paguodes, svetimųjų priespaudą bekenčiant, jeigu ne mūsų gimtoji lietuviška dainelė?..

Jau visai sutemo... Danguje tarp debesėlių sužibo žvaigždės...

Mūsų draugai-savanoriai jau toli, toli... jų dainos aido jau nebesigirdi... Tyla... ramu... Ir vaidenasi, kad ta iškilminga nakties tyla, tarsi, laimino mūsų jaunų drąsuolių didiems darbams...

Kaunas,
20. IV. 20 m.

Dūdulis.

Kovoje už Tėvynės Nepriklausomybę!

Virė nuo ligų

KARININKAI:

Mickeliūnas Bronius — Dubkių viensėd. Šiaulių ap. *Narvydas* Bronius — Gaidžiūnų k., Vabalinkų v., Pasvalio ap. *Šneideris* Genrich.

KARO-VALDININKAS:

Ulozevičius Stasys — Rumšiškės miestelio, Kauno apskr.

Kareivio garbė.

3. Kokie kareiviai iškovos Nepriklausomybę.

Bepigu su blaivu šnekėtis! Jis ir pats nuvokia, ko gyvenimas vertas ir į jo protą lengva pataikinti. Taigi kalbėkime toliau, kokia turi būti kareivio išvaizda ir koks laikymasis.

Visi gerai žinome, kad yra dar pasaulyje laukinių žmonių. Yra dargi tokių, kurie vieni kitus ėda, kaip antai kai kurios Afrikos gilumoje negrų padermės tautelės. Čia, žinoma, tuojau su pasididžiavimu pasakys kiekvienas lietuvis: — Mes ne tokie, mes vieni kitų nevalgome.

Žinome visi, kad yra ir kitų tautų, kurios vadinamos kultūringomis. (Ką tai reiškia kultūringa tauta. Tai reiškia nebelaukinė tauta, gyvenanti protu, kurioje nebematyti gyvuliškų apsišėkimų, bet santykiai tarp žmonių yra žmoniški. Tai dabar ką besakys tas lietuvis, kurs taip greitai pasigyrė nebesas laukiniu žmogumi? Paklauskime savęs ar visur visados mes kultūringi, ar visados mūsų apsišėjimas žmoniškas? Sąžinė pasakys: nevisur ir nevisados.

Kur aiškiausiai matyti kokio išsilavinimo, kokios kultūros yra tauta?

Ten, kur žmonės susieina didesniais būriais: mokyklose, įstaigose, susirinkimuose, teatruose, vakaruose, ir kariuomenėje.

Atskiras žmogus, vienas kur nors pakliūves, jeigu jis ne paskutinis akyplėša, tai laikosi ramiai, tyliai kitų neužkabinėja. Nors toks žmogus ir be mokslo,

bet laikosi žmoniškai. Tečiau tegul suseina keli kokie nors akiplėšos ir žinosi vienas kitą palaiką, ir jiems nebereikia ko nors bijoti, tai ir išlenda yla iš maišo. Tegul tokie padaužos atsidurs kokiame susirinkime, ar traukinyje, ar vakarėlyje—pažiūrėkim, kaip jie laikosi? —Šukauja, rėkauja, stumdosi, spiaudo ant grindų, laido į vieną į kitą nešvariais žodžiais—žodžiu sakant—nieko nebebijo. Įsivaizdinkime dabar, kad juos pamatė koks nors svetimtautis, — kaip jis žiūri, ką jis apie mus mano? Nagi pečiais tranko ir galvoja: — čia aišku, jog žmonės dar puslaukiniai tebėra. Koks nors musiškis, pamatęs tą svetimtautį, pečiais betrukčiojantį ir susigėdęs svetima gėda, tuojau ims tam svetimtautiui aiškinti, kad anie padaužos nelietuviai, kad, matyt, jie žmonės iš kažin kokio urvo — kad tai padugnės... — kad skersai ir išilgai mūsų kraštą eik, o tokių daugiau nepamatysi ir t. t. ir t. t. Svetimtautis gali patikėti, nes padugnių visur yra ir, pažiūrėjęs į vieną kitą išsivėpėlį, negali tuojau spręsti, kad visame krašte tokie ir tegyvena.

Bet kaip dalykas mainos, jei tie išsivėpeliai, pastumdėliai, nepraušburniai—kareivio rūbais apsilkę. Čia ir, nežinia kaip norėdamas, nebegali aiškinti, kad tai kažinokie, iš kažin kur mūsų krašte nematyti negirdėti. To niekas nepasakys. Kareiviai — tai rinktinė krašto jaunuomenė. Kareiviai tai tautos žiedas, tai tautos vaikai. Nėra beveik trobos šalyje, kuri nebūtų davusi Tėvynei nors vieno kareivio: Ir ta jaunuomenė, viso krašto vaikai, susirinkę į krūvą pasirodo, ko išmoke iš mažens, kaip išauginti, išauklėti. Žiūrime į kariuomenės būrius, matome juos sveikus, tvirtus, linksmus

KAREIVIAI:

Daleckas Stasys — Taujankų k., Vilkaviškio ap. **Truminskas** Zigmąs — Panevėžio miesto ir ap. **Mikėnas** Antanas — Jokšių k., Rokiškio ap. **Pugzlis** Marcelinas — Motiejūnų k., Pasvalio ap. **Mickevičius** Juozas — Kirgelių k., Vilkaviškio ap. **Mikalojus** Baltrus — Simoniškių k., Panevėžio ap. **Dočkus** Petras — Veršių k., Šiaulių ap. **Beliauskas** Petras — Baukų k., Pasvalio ap. **Serapinas** Kazys — Birzulių k., Kedainių ap. **Kulvicas** Antanas — Tuvenkių k., Ukmergės ap. **Valdells** Jurgis — Edegonių k., Suvalkijos. **Birgeris** Tadas — Palšių k., Raseinių ap. **Jokubaitis** Kazys — Ožalpamušio k., Pasvalių ap. **Pigėnas** Stasys — Panevėžio m. ir ap. **Vebeliūnas** Juozas — Šuklių k., Vilkav. ap. **Lotušis** Juozas — Išdaniškių k., Telšių apsk. **Allonis** Pranas — Giromų k., Kauno ap. **Janulis** Jonas — Šilų miestelio, Ukmerg. ap. **Masulis** Juozas — Anapolio k., Panevėž. ap. **Batkells** Jonas — Baltausių k., Jonišio ap. **Počulaitis** Antanas — Digrių k., Mariamp. ap. **Jundulas** Antanas — Užlekių k., Telšių ap. **Jonynas** Kazys. **Čekas** Stasys — Auskalnių dv., Kauno ap. **Valčaitis** Jonas — Geišriškių k., Vilkaviškio ap. **Kaupas** Juozas — Kirkučių k. **Antanaitis** Ignas — Klovainiškių miestelio, Šiaulių ap. **Vegis** Augustinas — Skironių k., Panevėžio ap. **Baltrušaitis** Valentinas — Paleskonių k., Raseinių apsk. **Savickas** Juozas — Skriaudučių k., Mariampolės ap. **Matulevičius** Vladas — Giltelių k., Panevėžio ap. **Masiliūnas** Stepas — Žugzdų k., Rokiškio apskr. **Smigelskis** Vincas — Josvainių miestel. ir val., Kedainių ap. **Pranckūnas** Antanas — Užpalių v., Kėplių k., Utenos ap. **Gudziūnas** Martynas — Švigzdų k., Girkalnių v., Raseinių ap. **Grišmanauskas** Juozas — Plokštų kaimo, Platelių valsčiaus, Kretingos ap. **Aitavičius** Antanas — Grabskių k., Kartėnos v., Kedainių ap. **Bauza** Petras — Mataičių k., Veviržėnų v., Kretingos ap. **Sėmetas** Albertas — Igurių

k., Musėdžių v., Kedainių ap. **Singalla** Pranas — Valneičių k., Darbėnų v., Kedainių ap. **Vaitelis** Pranas — Šniukštų k., Musėdžių v., Kedainių ap. **Gandutis** Steponas — Leibgirių k., Darbėnų v., Kedainių ap.

BIBLIOGRAFIJA

Mūsų Žodynėlis. „Vargo mokyklos“ priedėlis. Surinko Rygiškių Jonas. 64 psl. Voronežas 1918 m.

Šitas žodynėlis skirtas tai mūsų mokytoinei jaunomenei, kuri karo išblokšta turėjo mokslą eiti mums svetimos (rusų) kalbos krašte. Jis rišamas su skaitymų vadovėliu „Vargo mokykla“ (I ir II dalimi), to vadovėlio žodžių reikšmę aiškina. Aiškina laisvai, neminėdamas ką kuris žodis kada reiškia, kas rašoma dėl vieno kito žodžio reikšmės žodynuose. Aiškina atsargiai, žodžius, kurių prasmė kalboj ir raštuose pinama, priešpriešiai statomi:

Dažnas, частый; не одинъ, многие. Ji dažnai (часто) kalba, audžia. Ji tankiai (скороговоркою) kalba, tankiai (плотно) audžia 8 psl.

Mūrdyti ir mūrgdyti, - dau, впитать и погружать (вгубь, въ воду...). Įmūrdė kepurę į sieną; kepurę primūrdė pilną šieno... Pgl. įmūrti (pavasarij įmūrusi, įmirkusi žemė) 28 psl.

Kai kas aiškinama vien rusų kalbos žodžiais:

Nuostabūs, удивительный, изумительный, дивный.

Nuovada, участокъ. 29 psl.

Kai kas tik lietuvių:

Narsingas, dideliai piktas, gebas ir mokas įnirti. 28 psl.

Dėl šio nevienodumo „Mūsų žodynėlis“ neprieinamas tiems mūsų kariams, (Karys — военный, воен-

ir sakome: — mūsų tauta sveika, tvirta, linksma. — Matome kareivius narsius kantrius, darbščius ir sakome:—Nenustokime vilties—mūsų tauta narsi, kantri, darbšti. Girdime kareivius gražiai dainuojant ir sakome:—Tai žinomas dalykas—mūsų tauta—dainininkų tauta. Bet jeigu sutinki kelius kareivių ar tai kelionėje, ar susirinkime ir girdi juos nešvarias kalbas kalbant ir matai juos besielgiant kaip anie begėdžiai ir ištvirkėliai, šalia kurių ir sėdėt nepadoru, tai kas belieka galvoti? Argi tai mūsų tauta ištvirkėlių, begėdžių, vagilių ir paleistuvių tauta?

Giliausias nusiminimas paimtų žmogų, jei neatsimintum vieno dalyko: mažai išlavinti žmonės, o ypač jauni žmonės labai mėgsta pasirodyti kuo nors, prasinešti pro kitus, sužadinti drauguose nustebimą, atkreipti į save dėmesį. Nebūtų tai labai bloga, jei žmogus norėtų kreipti kitų akis į save savo gerais, kilniais darbais, (nors, gera reikia daryti ne dėl žmonių akių, tik dėl aukšto tikslo). Tačiau dažniausiai jaunam kokiam pusgalviukui, taip smagu, kad į jį kas žiūrėtų, kad matytų jį nieko nebijant, jog pats nebesižino ką daręs. Keli tokie susiėję į krūvą, vienas kitą palaikydami, pradeda taip elgtis, kad pridaro žalos, sukelia žmonėse pasipiktinimo, ir tokiu būdu pamina kareivio garbę po kojų — visai tautai akis apspiaudo.

Tai kokia pirmoji kareivio pareiga, kareivio, kurį visuomenė vadina savo globėju, gynėju, savo brangiu didvyriu? Pirmoji kareivio pareiga — išlaikyti nesuterštą kareivio garbę.

Koks turi būti kareivis, kurs atsimenta nuolat savo aukštą pašaukimą. Jis turi būti narsus, drąsus, kantrus, vadui paklusnus, su draugais malonus, su visais visados visokeriopuose santykiuose teisingas, padorus mandagus. Nes:

Narsumas ir drąsumas didžiausias Tėvynės gynėjo papuošimas.

Kantrybė — ištikimiausias kareivio prietelis, geriausias mokytojas.

Paklusnumas ir tvarkingumas yra kariuomenės stiprybės pamatas.

Draugiškumas tai didžiausia paguoda ir palengvinimas varguose.

Teisingumas daro žmogų aukščiausios garbės vertu.

Padorumas ir mandagumas tai pirmosios kultūringo žmogaus žymės.

O kad tos visos mintys tikrai įsikūnytų mūsų darbuose, reikia žinoti vieną: Laisvę ir nepriklausomybę savo kraštui galima iškovoti ginklu, bet tą laisvę ir nepriklausomybę tegali išlaikyti kultūringi, tai yra šviestūs ir išmintingi žmonės.

Todel kiekvienas, kas stengiasi šviestis, gerai darbą dirbti ir dorai gyventi — tas ir dirbo savo krašto laisvei ir nepriklausomybei.

(Apie tai, ką perskaitei, pagalvok ir su kitu pa-sišnekėk).

(G a l a s).

ное лицо, militar, wojskowy), kurie tik rusų kalbą te-
moка, o gaila: tuom tarpu neturim kito lietuvių ir rū-
sų kalbų žodynėlio, kurį galėtumėm jiems pasiūlyti.

„Mūsų Žodynėly“ daug yra žodžių, kurie tinka
karinei mūsų terminologijai, daug jų sunaudota Litera-
tūros Skyriaus „Kariškam lietuviškai rusiškam ir ru-
siškai — lietuviškam Žodynėliui“; daug ten yra bran-
gių mūsų kalbai (šnekamajai ir rašomajai) žodžių, ku-
rių daug kas nežino ir kurių reikšmės daug kas
nesupranta. Todel mes ir pageidaujame, kad tą „Mūsų
Žodynėly“ būtina įsigytų: 1) visi mūsų armi-
jos knygynai, 2) visi mūsų armijos mokyklų lietuvių
kalbos mokytojai, 3) visi „Kariškių Žodžio“ bendra-
darbiai ir 4) visi tie kariai, kam rūpi kulturingai iš-
mokti mūsų kalbą šnekėti ir rašyti.

Mar. J. L-is.

Žinios.

Lietuvoje.

Kaunas. Geguž. 8 j Kauną atvyko žymus ra-
šytojas ir Mažosios Lietuvos darbuotojas Vydūnas.
Kaune jis laikys visą eilę paskaitų.

— Geguž. 3 d. atidarytas tiesioginis susisieki-
mas telefonu tarp Kauno ir Klaipėdos.

— Lietuvos valdžia yra susitarusi su Klaipėdos
krašto direktorija prekybos reikalais. Iš Lietuvos į
Klaipėdos kraštą bus leidžiami javai, o iš ten gauna-
me galvijų ir arklių. Javus Lietuvoj supirkinės Klai-
pėdos krašto atstovai, o galvijus ir arklius Mažoj Lie-
tuvoj supirkinės mūsų atstovai. Tos prekės bus ve-
žamos per sieną be maito mokesnio.

— Geguž. 5 d. Kaunan atvyko apie 60 mokinių
iš Jonišio vidurinės mokyklos. Jie atlankė Meno
apžvalgos parodą, miesto muzejų, pilies griuvėsius,
Vytauto kalną, orlaivių stovyklą ir kitas įžymesnes
vietas.

Sakiai. Gegužės 1 d. čion įvyko apskričio dar-
bininkų, bežemių ir mažžemių virš 300 atstovų suva-
žiavimas. Suvažiavime priėmė šiuos nutarimus:

1) Vietos savivaldybės ir valdžia turi daugiau
kreipti dėmesį į bėdnuomenės maitinimą. Badaujan-
tiems turi būt skiriama surekvizuotojo maisto dalių;
2) vietos savivaldybės turi paimiti globon ir priežiūron
tas šeimynas, kurios ištisai serga limpamomis ligomis
ir delia to neįstengia savęs aprūpinti; 3) ten, kur žė-
mė išnuomuojuant, buvo nuskriausti bežemiai ar ma-
žžemiai, turi būti toji neteisybė pašalinta; 4) dvaruo-
se netikę darbininkų butai turi būti greitai taiso-
mi. Jeigu kur patys darbininkai sau taisosi butus,
turi būt jiems teikiama pagalba.

Buvo dar ir daugiau išnešta nutarimų bei pagei-
davimų del bėdnuomenės būvio pagerinimo.

Ežerėnai. Senųjų apkasų vietoje Ežerėnų apy-
linkėse yra labai daug išmėtyta geležies ir šiaip viso-
kios brangios ir reikalingos Lietuvos gyventojams
medžiagos. Stovinti čion baltagudžių dalis per trumpą
laiką surinko 125 mažus ir 24 didelius kastuvus (spa-
tus), 23 kauptukus (matikus), 134 fajanso izoliatorius,
8 špūles telefonų vielos, spygliuotos vielos, 22 minas
ir t. t. Tas turtas perduotas L. Kunigaikščio Vytenio
pulkui. Dabar, pasibaigus pavasario lauko darbams,
kariuomenės arkliai, kuriais naudojosi gyventojai, yra
laisvi ir reiktų imtis rinkti išmėtyta karo medžiaga.
Ta medžiaga reikalinga ir karo dalykams ir gyventojams.
Pav., šios apylinkės ūkininkai dabar naudojami
plūgais nukaltais iš šaulių skydų. O kiek dar tokių
skydų, kurie tikty ūkio padargams, mėtosi po laukus
ir apkasus. Visa tai reiktų surinkti ir sunaudoti.

Ežerėnų kapinėse labai apleisti mūsų žuvusiųjų
karžygių kapai. Jie neapdengti velėna, kryžiai sulau-
žyti, parašai labai blogai užrašyti. Reikia neatidėlio-
jant imtis tvarkyti tuos kiekvienam Lietuvos pilečiui
brangius kapus.

A. Ružancau.

Lietuvos reikalai svetur.

**Šveicarų spauda del Lietuvos ir Lenkijos
kivirčų.** Žymus šveicarų dienraštis „Ber-
ner Tageblatt“, bal. 23 d. įdėjo straipsnį pavadinimą ir Lenkų ir
Lietuvos nesutikimai. Tas laikraštis lenkus vadina iš-
lepintu Santarvės vaiku, kuriam pataikaujant buvo
nustatytos net trys demarkacijos linijos Lietuvos žė-
mėse. Bet lenkai tas linijas peržengė ir skverbiasi
gilyn Lietuvon. Apie Vilnių laikraštis rašo: „Vilnius
yra Lietuvos krašto vidury, nemažiau, kaip 200 kilo-
metrų nuo tikrosios Lenkijos. Vilnius ir laisvės lai-
kais ir rusų priespaudos laikais, buvo lietuvių tautos
dvasinio ir medžiaginio gyvenimo centras, vidurys.
Senieji Vilniaus miesto mūrai reiškia jaunajai Lietuvai
tiek, kiek Paryžiaus ir Reimso miestai Prancūzų res-
publikai. Gale laikraštis sako, kad reikia pripažinti
visišką Lietuvos nepriklausomybę, iškraustyti iš Lietu-
vos lenkų kariuomenę ir atiduoti Lietuvai jos sostinę
Vilnių. Tik tuomet galės išnykti lietuvių kivirčiai su
lenkais.

Lietuvos klausimas Amerikoje. Iš Vašingto-
no Kaunan parėjo žinių, kad Amerikos Jungtinių Val-
stybių užsienio reikalų ministeris Colby žadėjo pagrei-
tinti Lietuvos klausimo nusprendimą ir įsakė pastatyti
Lietuvos klausimą pirmoj vietoj užsienio reikalų mi-
nisterijos svarstomųjų dalykų.

Švedai ir Lietuva Gegužės 5 d. Švedų parla-
mente Švedų užsienio reikalų ministeris Palmstjerna,
atsakydamas į atstovų paklausimą, pareiškė, kad Šve-
dai, Danai ir Norvegai nedalyvaus Baltijos pajūrio val-
stybių konferencijoje Rygoje, bet Švedai yra pasiryžę
pripažinti de iure Lietuvos, Estų ir Latvių nepriklausomybę ir tikisi, kad greitai laiku tai bus galima pa-
daryti. Tuo tarpu Švedai į Kauną pasiųs savo konsulą.

Lietuviai mechanikai Amerikoje susispietė į
„Lietuvių mechanikų sąryšį“, kurio uždavinys — orga-
nizuoti darbininkus, kad netrukus pradėt steigti Lietu-
voje dirbtuvių ir tam reikalui iš anksto taupyti pinigus.
Sajunga ruošia prakalbų, kuriomis ragina mechanikus
grįžt darbuotis Lietuvoje.

**Amerikos lietuviai ir Lietuvos Steigiamasis
Seimas.** Lietuvos Steigiamajam Seimui prisiartinus
sujudo ir Amerikos lietuviai. Paskelbus rinkimus į
Steigiamąjį Seimą, Amerikos lietuvių partijos pradėjo
ruošti, kad įteikus Steigiamajam Seimui ir savo pa-
reiškimų bei geidavimų. Toksai Amerikos lietuvių
judėjimas parodo, kad amerikiečiai yra labai gyva lie-
tuvių tautos dalis ir ji Lietuvai gali daug kuom padėti,
kaip ir lig šiol yra padėjusi.

U ž s i e n y.

Latvių taika su vokiečiais. Bermontininkų
užpuolimo metu Latvių vyriausybė buvo paskelbusi
vokiečiams karą ir ligi šiol ryšiai tarp abiejų valstybių
buvo nutraukti. Bet dabar jau einama prie Latvių -
vokiečių susitaikymo. Taikos derybos, pasak vokiečių
laikraščių, jau baigiasi ir netrukus bus pasirašyta tai-
kos sutartis.

Estų valstybėje paleidžiami iš kariuomenės
1890 ir 1891 metų šaukimo kareiviai. Estai turi pae-
mę 10 tūkstančių belaisvių rusų; pas rusus gi yra estų
belaisvių tik vienas tūkstantis. Jau prasidėjo karo be-
laisvių keitimas. Estuose panaikinta karo cenzūra.

Latvių Steigiamojo Seimo atidarymas. Ge-
gužės 1 d. Rygoje buvo atidarytas Latvių Steigiamasis

Seimas. Miestas buvo papuoštas vėliavom, uždarytos krautuvės, gatvės pilnos žmonių, pakilęs šventės ūpas. Seimui pagerbt buvo daroma manifestacijų. Steigiamajį Seimą atidarė Tautos Tarybos pirmininkas Čakstė. Jis trumpais žodžiais paminėjo pergyventas sunkias Latvijos valandas ir Tautos Tarybos bei Laikinosios Latvijos Vyriausybės darbus. Priminus apie armijos nuopelnus, Seimas atsistojimu pagerbė žuvusių už Latvijos laisvę kariškių atmintį. Pabaigoj kalbėtojas priminė Santarvės pagalbą Latvlams, kalmynių kraštų — Lietuvos, Estų ir Lenkų draugingumą. Pabaigus Čakstei kalbėti, Seimas pagiedojo Latvių Tautos himną. Galop Čakstė Tautos Tarybos vardu ir minist. pirm. Ulmanis Laikinos Vyriausybės vardu pareiškė, kad jie valdžią atiduoda Steigiamajam Seimui. Steigiamojo Seimo pirmininku išrinktas buvęs Tautos Tarybos pirmininkas Čakstė.

Rusai del Kijevo paėmimo. Paėmus lenkams Kijeva, Maskvos valdžia išleido karštą atsišaukimą į Rusijos darbininkus, ragindamas visus kaip vienas stoti į kovą su lenkais. Po atsišaukimo šalia žymių bolševikų vadų pasirašęs ir garsus caro laikų generolas Brusilovas. Maskvoje įsteigta tam tikra krašto gynimo komisija, kurioje darbuojasi tas pats Brusilovas ir kiti žymūs caro laikų generolai. Maskvoje pasak bolševikų pranešimų, skubiai organizuojasi savanorių armija kovai prieš lenkus užpuolikus.

Bolševikų Kaukazo fronto vadas praneša Maskvon, kad pasidavus Denikino armijos likučiams, karas Kaukazo fronte pasibaigė. Kovotojai dega noru padėti armijai, kovojančiai prieš lenkus ties Kijevu — Ukrainoje.

Lenkai bijo minėti lietuvių vardą. Lenkų dienraštis „Gazeta Warszawska“ aprašinėdamas Gruzijos nepriklausomybės iškilmes visai melagingai nušviečia svetimųjų valstybių atstovų dalyvavimą toje šventėje. Ten parašyta, kad diplomatinėj ložoj tarp kitų sėdėję ir latvių atstovai, o apie lietuvių neužsimena nei žodeliu. O ištikrųjų tai visai priešingai buvo. Diplomatinis Lietuvos atstovybės Kaukaze kurjeris Prielgauskas praneša, kad latviai yra visiškai nesusiorganizavę ir Gruzinių iškilimėj nedalyvavo, o lietuvių atstovas kaip sykis dalyvavo kartu su kitų valstybių atstovais. Lenkų laikraštis tyčiomis iškreipė faktus, kad tik nereikėtų minėti nekenčiamų lietuvių vardas.

Lenkai paėmė Kijeva. Lenkų kariuomenė, nuveikusi 12-tos rusų armijos dalį, visai prisiartinusi prie Kijevo. Gegužės 7 d. lenkų raiteliai paėmė Kijeva. Gegužės 8 d. rytą įtraukė į miestą lenkų ir ukrainiečių pėstininkai, džiaugsmingai sveikinami gyventojų be tautų skirtumo. Bolševikų kariuomenė atitraukė už Dniepro sunaikindama tiltus.

Estų valdžia gavo iš Amerikos 5 tūkstančių tonų (tona=61 pūdai) superfosfato trąšų. Ūklo ministerija išdalys superfosfatą po 400 markių maišui tiems ūkininkams, kurie pereiniais metais pardavė valdžiai linų. Nuo jų atlikęs superfosfatas bus laisvai pardavinėjimas po 600 markių maišui.

Žemė kariškiams.

Vyriausioji Komisija Kariškiam žeme aprūpinti

Vyriausios Komisijos kariškiam žeme aprūpinti š. m. balandžio 26 dienos ir gegužės 3, 4, 6 ir 7 dienų posėdžiuos nuspręsta:

1) Ukmergės apskrities, Siesiko dvaro savininko Domininko Daugelos (Dovgiallo) prašymą įduotą Valstybės Prezidentui, kad paimtieji iš jo žemių kariškiam žeme aprūpinimo reikalui palivarkai nebūt nusavinami aba būt paimta mažiau, atmesti.

2) D. L. K. Vytauto 3-čiojo pėstininkų pulko vyresniojo leitenanto Gerardo Koscialkauskio prašymą, įduotą Valstybės Prezidentui, kad paimtasis kariškiam žeme aprūpinti iš bendros jo su broliais ir seserim žemės nuosavybės Rokiškio apskrity, Maželių palivarkas būtų gražintas ir iš jų šiam tikslui žemė nebūt nusavinama, pripažinti negalimu patenkinti.

3) Iš Raseinių apskrities Blinstrubiškio dvaro savininko Kazio Jančiauski žemės nuosavybės tuo tarpu kariškių reikalui žemių neimti, kadangi Raseinių apskrities Komisijos žinioms, visa jo žemės ūky naudojamoji žemė išskaldyta mažais palivarkeliais miškų pakraščiuos, kur nuo senai gyvena nuomininkai ir kurių išskėlimas ir jų vietoj įsodinimas kariškių būtų netikslus:

Paimti kariškiam žeme aprūpinti reikalui šias žemes. Utenos apskrity: 4) iš Klementinos Mockevičienės žemės nuosavybės šiuos palivarkus: Teodoriskį apie 65 deš., Civiliskį apie 19 deš., Sintautus Žemuosius — 39 deš., Sintautus Aukštuosius — 37 deš. ir Kavališkį — 64 deš., o viso apie 224 deš.

5) Iš Kazio Gecevičiaus žemės nuosavybės palivarkus: Prūdai apie 27 deš., Zaprūdai apie 40 deš. ir iš Jurkiškio — apie 35 deš., o viso 102 deš. t. y. visą jo žemę iki siaurojo geležkelio linijai.

Panevėžio apskrity: 6) iš Stasio Montvilo įpėdinių žemės nuosavybės apie 21 deš. žemės plotą, «Polianka» vadinamą, Ribokiškio, Vagilkos ir Mašinkos vienkiemius pripažinti dabar imti netinkamais, o iš Dubriškio palivark ir iš Troškūnų dvaro žemės minėtam tikslui šiais metais neimti, kadangi to palivarko ir dvaro žemė visa drenuota.

Ukmergės apskrity: 7) iš Otono Poklevskio Kazelos žemės nuosavybės — Šemetiškių palivarką apie 84 deš., o klausimą apie ėmimą žemės iš kitų palivarkų atidėti, kad surinkus tikslesnių žinių apie tuos palivarkus ir mežesnius jo vienkiemius. 8) iš Mykolo Stanislovo grovo Kosakovskio, jo Skočiūnų 200 deš. žemės palivarko būtent, apie 30 deš. iš žemių vakarų kertės, apie 30 deš. iš pietų vakarų kertės ir apie 140 deš. iš rytų ir žemių šono 9) iš Jono Eustachio grovo Korvin Kosakovskio šias žemes: Miegučių pal. apie 181 deš., Mašnių pal. su Saibokų ir Saibokėlių viensėdijom ir su Namaraisčio mišku — 316 deš., Deltuvėlės palivarką su mišku Šlaito mišku — 266 deš., viso 663 deš.

Mažeikių apskrity: Židikų valsčiuje iš Elizės — Marijos — Liudkos (Liudvikos), Traugoto dukters Rasčiševskienės žemės nuosavybės Kudrių — Bubeliškių palivarką apie 90 deš. 11) iš mirusiojo Tado Uščos (Hoščos) įpėdinių žemės nuosavybės, valdomos našlės Sofijos Uščienės (Huščienės), Kleckų palivarką apie 100 d. 12) iš Boriso Boko žemės nuosavybės palivarką «Raudonosios Kazarmės» apie 80 deš.

Klausimą apie žemės ėmimą iš pašalinių savininkų 13) Arturo Kaizerlingo, 14) Stanislovo Milžinkienės ir 15) Marijos Makšetskienės žemės nuosavybės atidėti, kad surinkus smulkesnių apie jų dvarus žinių.

Telšių apskrity: Žarėnų val. 16) iš Tito Gorskio įpėdinių — Marijos Gorskienės ir Irenos Skarbek — Borovskienės žemės nuosavybės šiuos palivarkus: Šašaičių IV — 31, 76 deš. ir Šašaičių V — 16, 80 deš., o klausimą apie kitų jų žemių ėmimą atidėti iki bus surinkta apie jas smulkesnių žinių. 17) iš Povilo Tornau žemės nuosavybės vienkiemius Simutiškį apie 24 deš., Valdeką — 62 deš. ir Probertiškį — apie 24 deš., viso apie 110 deš.

Raseinių apskrity: 21) iš Juozo De-Faria-E-Kastro žemės nuosavybės šiuos palivarkus: Kapriziką apie 320 deš. su mišku, Skardinę (Bazarovka) 104 deš. ir Klopetynę apie 105 deš., o viso apie 529 deš., Maškūnų palivarką tuo tarpu neimti, kadangi Juozo De-Faria-E-Kastro įgaliotinis P. Kozikas pa-

reiškė, kad tas palivarkas juridiniai nepriklauso Juozui De-Faria-E-Kastro.

Visi paimti į valstybės nuosavybę kariškių žemė aprūpinti reikalams, paminėti aukščiau žemės plotai šiais sėjos metais paliekami valdyti seniems savininkams, su sąlyga, kad nebūt kliudoma paimtosios žemės matavimo, sklypais skaldymo ir kitiems reikalingiems valdžios darbam.

Siaulių apskrity: 18) iš Felicijono Karpio žemės nuosavybės: Gavenonių dvarą apie 280 deš. ir Pagiriniukų palivarką — 86 deš. 393 kv. siek., o viso 366 deš. 293 kv. siek.

19) iš Mikalojaus Tornau žemės nuosavybės: Me-gučionių dvarą apie 150 d. 20) iš Vlodo Komaro žemės nuosavybės: Butniūnų dvarą — 246 deš., Jankūnų dv. — 360 deš., Kapelių dv. — 340 deš. ir Kalvių dv. 200 deš., o viso 1146 deš.

Komisijos Vedėjas — Sekretoris
D. J. Blynas.

Amerikos

„Darbininkas“

Sveikina narsią Lietuvos armiją!

Amerikos „Darbininkas“ mielu noru patarnaus Lietuvos kariškiams surasdamas giminių Amerikoje ir užvesdamas susirašinėjimus su Amerikos lietuviais. Kuomet tūkstančiai Amerikos kareivių buvo Francijoje, tai amerikoniai buvo raginami rašinėti laiškus savo vargstantiems užjūryje vietaučiams. Amerikos lietuviai ir lietuvaitės tą pavyzdį galėtų pasekti ir susirašinėti su Lietuvos kareiviais. Skelbkitės „Darbininke“ norį susirašinėti su Amerikos lietuviais ir lietuvaitėmis.

Dabar Amerikos paštas gabena laiškus, laikraščius ir knygas Lietuvon. Prašykite saviškių Amerikoje siuntinėti jums tų dalykų ir užrašinėti jums „Darbininką“. Gal netrukus paštas priiminės siuntinius su visokiausiais daiktais.

Dabar tik siųskite „Darbininkan“ paieškojimus ir prašykite saviškius siųsti jums viso to, kas jau galima. Kreipkitės tokio adresu:

„DARBININKAS“ Boston 27, Mass. U. S. of America.

Nauji Gen. Štabo Literatūros Skyriaus leidiniai.

Kareivių užrašų knygelė. Trečia laida. Kaunas 1920 m.

Generalinio Štabo Literatūros Skyriaus karioomenės Kultūros bei Švietimo sekcijos veikimo programa. Kaunas 1920 m.

Pulk. Kleščinskio. Pamokymas Lietuvos armijos viršininkams. Vertė S. A. 30 pusl. Kaunas 1920 m.

Karininkas S-tis. Karas su bolševikais. Ežerėnų operacijos. 14 pusl. Kaunas 1920 m.

A. Rimka. Skaitymo vadovėlis. Antroji pataisyta ir papildyta laida su Kap. P. Rusecko priedu „Kariškio knygynėlis“. 36 pusl. Kaunas 1920 m.

Skaitykite ir platinkite „Varpo“ B-vės leidžiamus laikraščius!

„Lietuvos Ūkininkas“

Valstiečių Sąjungos laikraštis, yra geriausias valstiečių arba darbo žmonių gynėjas, nes jis drąsiai kelia aikštėn krikščionių demokratų ir visų kitų naudotojų šuonybes. Kaina metams 24 auks., pusel metų — 12 auks., trims mėn. — 6 auks.

„Darbas“

Socialistų liaudininkų demokratų laikraštis, nieko nesibijodamas rašo teisybę ir rimtai kritikuoja visų engėjų darbus, rodydamas darbo žmonėms tikrąjį kelią į laimę ir gerovę. Kaina 48 auks., pusel metų — 24 auks., trims mėn. — 12 auks.

„Varpas“

Politikos, mokslo ir kultūros mėnesinis laikraštis. Tai yra vienintelis laikraštis Lietuvoje, kuris gvildena svarbiuosius politikos, mokslo ir kultūros dalykus. Kaina metams 24 auks., pusel metų — 12 auks., trims mėn. — 6 auks., vienas numeris — 3 auks.

Kreipkitės šiuo adresu:
                     Kaunas, Laisvės Alėja Nr. 60

Skaitykite ir platinkite didžiausį Lietuvoje dienraštį

LIETUVA.

Lietuva išeina kasdieną, išskiriant dienas po šventadienių.

Lietuvoje uoliai ginama Lietuvos nepriklausomybė.

Lietuvoje daugiausia rašoma žinių apie valdžios darbus.

Lietuvoje paduodama visi valdžios įsakymai, parėdymai, nauji įstatymai ir t. t.

Lietuvoje paduodama valdžios žinios, paimtos iš pirmų šaltinių.

Lietuvoje greičiausia paduodamos viso pasaulio telegramos.

Lietuvoje rašo žinomiausi Lietuvos publicistai (laikraštininkai).

Lietuvos kaina: metų ketvirčiui 30 auksinių, 1 mėnesiui 10 auksinių.

LIETUVOS adresas: Kaunas, Totorių g. 14 Nr.